

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

The Development of Learning Media Regarding Cultivation of Vegetables Sprout of Farmer Housewife Group Members in Takua Thung District, Phang Nga Province

พรเพ็ญ จักรพงษ์ (Phonpen Jakkrapong)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanserm)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก 2) พัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก 3) ความรู้ และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 4) ความพึงพอใจและความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ปี พ.ศ. 2562 จำนวนสมาชิกทั้งหมด 239 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์โร ยามาเน่ กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และ t-test ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีอายุเฉลี่ย 53.09 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเฉลี่ย 10.91 ปี ประสบการณ์การทำงานเกษตรเฉลี่ย 21.52 ปี ประสบการณ์การเพาะผักงอกเฉลี่ย 8.4 ปี พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18.23 ไร่ รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ย 399.00 บาท/วัน 1) ความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านตัวอักษร สี และเสียง และด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ 2) พัฒนาสื่อในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์รวมถึงเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ยูทูป ระยะเวลาของสื่อ 30 นาที โดยศึกษาข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเพาะผักงอก สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้อง โดยได้แนะนำสื่อในรูปแบบวีดิทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจ เรียนรู้ได้ง่าย 3) ความรู้ แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอกพบว่ามีความรู้ก่อนการเรียนรู้จากสื่ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้หลังการเรียนรู้จากสื่ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่มีคะแนนความรู้น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ การเพาะในดินจะได้ผลผลิตดีที่สุด ได้ต้นอ่อนที่มีคุณภาพ แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอกอยู่ในระดับปานกลางโดยเฉพาะจากสื่อกลุ่มและสื่อบุคคล 4) ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านตัวอักษร สี และเสียง รองลงมา คือด้านภาพและภาษา ความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของผักงอกก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่ออยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านการบริโภคและด้านร่างกาย 5) ปัญหาต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกอยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์มีมากกว่าด้านอื่นๆ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรมีการเพิ่มเติมการฝึกปฏิบัติหลังการดูสื่อจะทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ควรทำแบบทดสอบก่อนและหลังดูสื่อ เว้นช่วง 10-15 นาที การทดสอบสมมติฐาน 1) ระดับความรู้การเพาะผักงอกหลังการเรียนรู้จากสื่อสูงกว่าก่อนการเรียนรู้จากสื่อ 2) ระดับความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการเพาะผักงอกหลังการเรียนรู้จากสื่อสูงกว่าก่อนการเรียนรู้จากสื่อ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

คำสำคัญ การพัฒนาสื่อ การเรียนรู้ เพาะผักงอก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช phonpen.jakkrapong@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the needs of members of farmer housewife group towards the learning media in the cultivation of vegetable sprouts, 2) learning media development of the cultivation of vegetable sprouts, 3) knowledge and knowledge resources regarding the cultivation of vegetable sprouts of farmer housewife group members, 4) satisfaction and opinions of members the farmers housewife group towards the media on the cultivation of vegetable sprouts, and 5) problems and suggestions. The population of this research was 239 members of the farmer housewife group in Takua Thung District, Phang Nga Province in the year 2019. The sample group of 150 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05 and simple random sampling method. Data was collected by conducting the interview. Statistics used in the analysis included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and t-test. The results of the research stated that the average age of farmer housewife group members was 53.09 years with the average period of being a member of 10.91 years. The average experience in agricultural production was 21.52 years with the average experience in vegetable sprouts of 8.4 years. The average agricultural area was 18.23 Rai with the average food expenses of 399.00 Baht/day. 1) The needs for learning media in the cultivation of vegetable sprouts were at the high level especially in alphabets, color, and sound and the use of electronic system aspects. 2) In regards to development of learning media in the form of video tape media including the publication through online media channel, YouTube with the media length of 30 minutes. The study of secondary data related to the cultivation of vegetable sprouts. In-depth interviews with relevant stakeholders. Which introduced the media in the form of videos Because it is an interesting, Easy to learn. 3) For knowledge and the source of knowledge about the cultivation of vegetable sprouts, it stated that the knowledge prior to learning from the media was at the moderate level. Regarding the knowledge after the learning from the media, it was at the highest level. The aspect that had the lower score than other aspects was the cultivation into the soil which will yield the best productivity and quality sprouts. The knowledge resource about the cultivation of vegetable sprouts was at the moderate level especially from group media and personal media. 4) The satisfaction towards the media for the cultivation of vegetable sprouts was at the high level especially in alphabets, color, and sounds aspects. Second to that were image and language. The opinions towards the benefits of vegetable sprouts before and after the learning from the media were at the high level specifically on the consumption and body aspects. 5) Problems towards the learning media in the cultivation of vegetable sprouts were at the low level with the problem in using the electronic system more than other issues. The suggestions included additional practices after watching the media, pre and post test of media watching with the stop of 10-15 minutes. Hypothesis testing 1) The level of knowledge of sprouting vegetables after learning from media was higher than before learning from media. 2) The level of opinion on the benefits of sprouted vegetables after learning from media was higher than before learning from media. It is according to the research hypothesis.

Keywords: Media development, Learning, Cultivation of vegetable sprouts, Farmer housewife group

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2560, น.1) ระบุว่า ความรู้ความสามารถด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีของนักส่งเสริมการเกษตร ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ นักส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติและพัฒนางานในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรตามยุคสมัยและสอดคล้องกับค่านิยมในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร ที่มีความแตกต่างในด้านสภาพพื้นที่ ช่วงวัย ประสบการณ์และการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก กรมส่งเสริมการเกษตร (2558, น.37) ได้กล่าวถึง การใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในคู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรว่า สื่อ เป็นเครื่องมือและตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือมวลชน นอกจากการพบปะเยี่ยมเยียนเกษตรกร การประชุมกลุ่มแล้ว การใช้สื่อที่มีทั้งภาพและเสียงเพื่ออธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสร้างความจดจำได้มากกว่าการใช้สื่อบุคคลอย่างเดียว อิทธิพลของสื่อที่มีต่อเกษตรกร สามารถกระตุ้นความสนใจของเกษตรกรให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติ พัฒนาวิธีผลิต และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งผลต่อการพัฒนาผลผลิตภาคเกษตร การเลือกใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร นักส่งเสริมการเกษตรจะต้องพิจารณาแนวทางในการเลือกใช้สื่อที่มีคุณสมบัติและเนื้อหาที่เหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา (2562, น.1) ระบุว่า อำเภอดงทับทิม จังหวัดพังงา เกษตรกรนิยมปลูกพืชผักในช่วงหน้าแล้ง โดยในบางครัวเรือนจะมีการเพาะผักกอกในบริเวณพื้นที่รอบๆ บ้าน ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน ผักกอกที่นิยมรับประทานได้แก่ ถั่วงอก และต้นอ่อนทานตะวัน ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อบุคคลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ยังขาดความหลากหลายและไม่ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ทั้งในด้านเนื้อหา และรูปแบบของสื่อ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงจำเป็นต้องมีสื่อที่เหมาะสมสำหรับการเพาะผักกอกมาเป็นตัวช่วยในการถ่ายทอดความรู้ร่วมกับสื่อบุคคล ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนาสื่อเกี่ยวกับการเพาะผักกอกเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะผักกอก ให้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอดงทับทิม จังหวัดพังงา เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม สร้างรายได้ภายในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

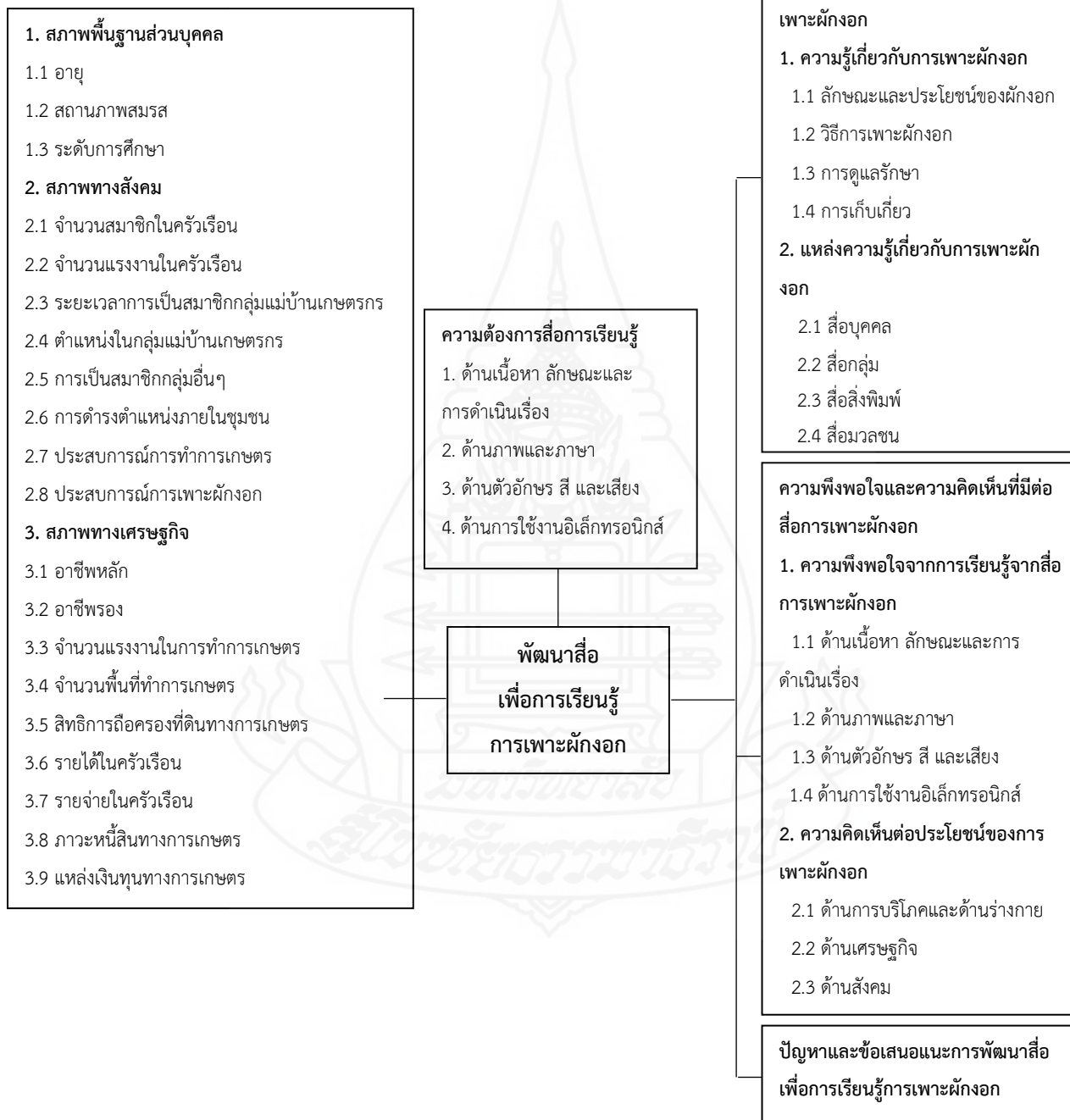
1. เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก
3. เพื่อศึกษาความรู้ และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักกอก ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้การเพาะผักงอกก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความแตกต่างกัน
2. ระดับความเห็นด้วยต่อประโยชน์ของการเพาะผักงอก ก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความแตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ปี พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งหมด 10 กลุ่ม รวมจำนวนสมาชิกทั้งหมด 239 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณหาของ Taro Yamane ได้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.76 ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงาทั้งหมด และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ได้แก่ การประเมินความรู้ก่อนและหลังเรียนรู้จากสื่อการเพาะผักงอก เป็นลักษณะคำถามเป็นแบบถูกผิด ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ตอบถูกให้คะแนน เท่ากับ 1 ตอบผิดให้คะแนนเท่ากับ 0 การประเมินแหล่งที่ได้รับความรู้ในการเพาะผักงอกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร การประเมินความต้องการของเกษตรกรต่อเนื้อหาสาระของสื่อเพื่อการเพาะผักงอก การประเมินความคิดเห็นต่อประโยชน์ของผักงอกก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อ การประเมินความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และการประเมินปัญหาต่อสื่อการเรียนรู้ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด, 4 หมายถึง ระดับมาก, 3 หมายถึง ระดับปานกลาง, 2 หมายถึง ระดับน้อย, และ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด และข้อเสนอแนะต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก

ทดสอบเครื่องมือโดยหาค่าความตรงของเนื้อหา (Validity) การตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence, IOC) ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97 และทดสอบความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha of coefficient) ในตอนที่ 2.1 ความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก, ตอนที่ 2.2 แหล่งที่ได้รับความรู้, ตอนที่ 3 ความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก และตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของผักงอก ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.827, 0.926, 0.939, 0.906 ตามลำดับ สรุปค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่ามากกว่า 0.800 โดย Carmines และ Zeller (1986, น.51) แนะนำว่าโดยทั่วไปแล้วค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด ควรจะมีค่ามากกว่า 0.800 ดังนั้น ความเชื่อมั่นของเครื่องมือมีค่ามากกว่า 0.800 ซึ่งอยู่ในระดับสูง จึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้ ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด และ t-test

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยการพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ได้ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา มีอายุเฉลี่ย 53.09 ปี ส่วนมากมีสถานภาพสมรส การศึกษาของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

1.2 สภาพทางสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา มีจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.06 คน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเฉลี่ย 10.91 ปี ร้อยละ 88.0 มีตำแหน่งกรรมการในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 69.3 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ร้อยละ 80.7 ไม่มีการดำรงตำแหน่งภายในชุมชน มีประสบการณ์การทำงานเกษตรเฉลี่ย 21.52 ปี มีประสบการณ์การเพาะผักงอกเฉลี่ย 8.4 ปี

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน เป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง มีแรงงานในการทำเกษตรเฉลี่ย 2.90 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18.23 ไร่ ร้อยละ 57.3 มีสิทธิการถือครองที่ดินทางการเกษตรแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 87,066.67 บาท/ปี มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 71,146.67 บาท/ปี รายได้รวมเฉลี่ย 158,213.33 บาท/ปี มีรายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ย 67,566.67 บาท/ปี มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 65,800.00 บาท/ปี มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 133,800.00 บาท/ปี มีรายจ่าย ค่าอาหารเฉลี่ย 399.00 บาท/วัน มีภาวะหนี้สินทางการเกษตรเฉลี่ย 23,833.33 บาท/ปี ร้อยละ 74.7 มีแหล่งเงินทุนทางการเกษตรจากเงินทุนตนเอง

2. ความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ มีความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก ด้านตัวอักษร สี และเสียง และด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านภาพและภาษา ด้านเนื้อหา และด้านลักษณะและการดำเนินเรื่อง ดังตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 สรุปความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก

n = 150

ความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านเนื้อหา	3.62	0.554	มาก	4
2. ด้านลักษณะและ การดำเนินเรื่อง	3.58	0.539	มาก	5
3. ด้านภาพและภาษา	3.73	0.656	มาก	3
4. ด้านตัวอักษร สี และเสียง	3.75	0.688	มาก	1
5. ด้านการใช้งาน ระบบ อิเล็กทรอนิกส์	3.75	0.674	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.69	0.622	มาก	

3. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก

พัฒนาและทดลองใช้สื่อเรื่องการเพาะผักงอก โดยศึกษาข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเพาะผักงอก สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเพาะผักงอกและผู้เกี่ยวข้องทางด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ซึ่งได้นำเสนอในรูปแบบวีดิทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจ เรียนรู้ได้ง่าย โดยเรียบเรียงเนื้อหาของสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก และให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้องและดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นทำการผลิตสื่อวีดิทัศน์เรื่องการเพาะผักงอกขึ้นมา 1 เรื่อง โดยมีเนื้อหาในด้านลักษณะและประโยชน์ของผักงอก วิธีการเพาะผักงอก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว โดยให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และนำไปทดสอบความรู้ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหลังได้รับสื่อการเรียนรู้ ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ รวมถึงการเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ยูทูบ ระยะเวลาของสื่อ 30 นาที

4. ความรู้ แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนการเรียนรู้จากสื่อ จากการวัดความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก จำนวน 20 ข้อ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตอบข้อความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก ตอบถูก 9-12 ข้อ มากที่สุด และตอบถูกเฉลี่ย 11.67 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก หลังการเรียนรู้จากสื่อ จากการวัดความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก จำนวน 20 ข้อ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตอบข้อความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก ตอบถูก 17-20 ข้อ มากที่สุด และตอบถูกเฉลี่ย 17.49 ข้อ โดยประเด็นที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีคะแนนความรู้น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ การเพาะในดินจะได้ผลผลิตดีที่สุด ได้ต้นอ่อนที่มีคุณภาพ และประเด็นที่มีคะแนนความรู้น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ อุปกรณ์ในการตัดต้นอ่อน ได้แก่ มีดคมหรือกรรไกร

แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก จำนวน 1 แหล่ง ได้แก่ สื่อกลุ่ม ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง จำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ดังตารางที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 สรุปแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

n = 150

แหล่งความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. สื่อบุคคล	3.36	0.650	ปานกลาง	2
2. สื่อกลุ่ม	3.49	0.611	มาก	1
3. สื่อสิ่งพิมพ์	2.95	0.658	ปานกลาง	3
4. สื่อมวลชน	2.65	0.676	ปานกลาง	4
5. สื่อออนไลน์	2.63	1.202	ปานกลาง	5
เฉลี่ยรวม	3.02	0.759	ปานกลาง	

5. ความพึงพอใจและความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อสื่อการเพาะผักงอก

ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อสื่อการเพาะผักงอก มีความพึงพอใจสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านตัวอักษร สี และเสียง ด้านภาพและภาษา ด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านเนื้อหา และด้านลักษณะและการดำเนินเรื่อง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปความพึงพอใจสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก

n = 150

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านเนื้อหา	3.76	0.723	มาก	4
2. ด้านลักษณะและการดำเนินเรื่อง	3.62	0.634	มาก	5
3. ด้านภาพและภาษา	3.98	0.557	มาก	2
4. ด้านตัวอักษร สี และเสียง	4.17	0.619	มาก	1
5. ด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์	3.90	0.691	มาก	3
เฉลี่ยรวม	3.89	0.645	มาก	

ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อประโยชน์ของผักงอกก่อนการเรียนรู้จากสื่อก่อนการเรียนรู้จากสื่อสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความเห็นด้วยต่อประโยชน์ของผักงอก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ด้านการบริโภคและด้านร่างกาย และด้านสังคม มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และหลังการเรียนรู้จากสื่อสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความเห็นด้วยต่อประโยชน์ของผักกอก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริโภคและด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปความคิดเห็นต่อประโยชน์ของผักกอกก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อ

n = 150

ความคิดเห็น	ความคิดเห็นก่อนดูสื่อ			ความคิดเห็นหลังดูสื่อ		
	(x)	เห็นด้วย	อันดับ	(x)	เห็นด้วย	อันดับ
	(S.D.)	ในระดับ		(S.D.)	ในระดับ	
1. ด้านการบริโภค	3.85	มาก	1	4.17	มาก	1
และด้าน	(0.674)			(0.743)		
ร่างกาย						
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.06	ปานกลาง	3	3.73	มาก	3
	(0.759)			(0.749)		
3. ด้านสังคม	3.68	มาก	2	4.08	มาก	2
	(0.594)			(0.671)		
เฉลี่ยรวม	3.54	มาก		4.00	มาก	
	(0.676)			(0.721)		

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีปัญหาต่อการเรียนรู้การเพาะผักกอกในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.93) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านเนื้อหา ลักษณะและการดำเนินเรื่อง และด้านภาพ ภาษา ตัวอักษร สี และเสียง

ข้อเสนอแนะต่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก ในด้านเนื้อหา ลักษณะและการดำเนินเรื่องสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเห็นว่าควรมีการเพิ่มเติมการฝึกปฏิบัติหลังการดูสื่อจะทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ไม่ควรทำแบบทดสอบก่อนและหลังทันที เพื่อนำมาใช้ในการเพิ่มเติมความรู้อีก อย่างน้อย 10 – 15 นาที เพื่อเน้นย้ำและสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ระหว่างสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรด้วยกันเอง สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักกอกก่อนการสัมภาษณ์ เนื่องจากในบางพื้นที่ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องการเพาะผักกอกมากนัก สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องการสื่อที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติตามได้ และในด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ เข้าถึงสื่อได้ค่อนข้างยากสำหรับคนสูงอายุ เพราะไม่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือสื่อสารต่างๆ ประกอบกับบางพื้นที่ยังมีปัญหาเรื่องเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมพื้นที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

7. การทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบเปรียบเทียบระดับความรู้ก่อนและหลังของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับความรู้จากสื่อ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ทดสอบระดับความรู้ก่อนและหลังได้รับความรู้จากสื่อ

n = 150

กลุ่ม ตัวอย่าง	ก่อนการรับสื่อ		หลังการรับสื่อ		t-value	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
150	11.67	2.284	17.49	1.549	-25.197**	0.000

จากการทดสอบเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อประโยชน์ของผักกอกก่อนและหลังได้รับความรู้จากสื่อของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยใช้ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ทดสอบระดับความคิดเห็นต่อประโยชน์ของผักกอกก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้จากสื่อ

n = 150

กลุ่ม ตัวอย่าง	ก่อนการรับสื่อ		หลังการรับสื่อ		t-value	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
150	3.54	0.440	4.00	0.603	-7.233**	0.000

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก ความรู้ และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักกอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พัฒนาและศึกษาสื่อในการเรียนรู้ ความพึงพอใจและความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อสื่อการเพาะผักกอก และศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพาะผักกอกสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีอายุเฉลี่ย 53.09 ปี ร้อยละ 71.3 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 22.0 มีระดับการศึกษาจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า สอดคล้องกับจารีพร บุตรสระเกษ (2556, น.37) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย พบว่า คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 77 มีสถานภาพสมรส และยังพบว่า คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากผลการศึกษาดังกล่าว พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ส่วนใหญ่มีอายุมาก ทำให้มีประสบการณ์ในการดำเนินงานภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและงานด้านการเกษตร สามารถเข้าใจสภาพปัญหาและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำการเกษตรได้มาก มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.06 คน มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเฉลี่ย 10.91 ปี ใกล้เคียงกับ ศุภชัย ใจยอด (2555, น.50) ศึกษาการมีส่วนร่วมและบทบาทของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เฉลี่ย 8.43 ปี ตำแหน่งในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 88.0 มีตำแหน่งเป็นกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สอดคล้องกับวีระวิทย์ ปถวีนิธิ (2556, น.78) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คือ การเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ร้อยละ 69.3 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน การดำรงตำแหน่งภายในชุมชน ร้อยละ 5.3 ดำรงตำแหน่งอาสาสมัครอื่นๆ เช่น หมอดินอาสา ปศุสัตว์อาสา บัญชีอาสา เป็นต้น มีประสบการณ์การทำการเกษตรเฉลี่ย 21.52 ปี มีประสบการณ์การเพาะผักกอกเฉลี่ย 8.4 ปี มีการประกอบอาชีพทำสวนเป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง สอดคล้องกับวีระวิทย์ ปถวีนิธิ (2556, น.78) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรประกอบอาชีพหลักทำสวน เนื่องจากสภาพภูมิประเทศในจังหวัดพังงา ส่วนมากเป็นภูเขาพื้นที่ลาดชัน จึงมีความเหมาะสมในการทำสวน ซึ่งพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมันและไม้ผล มีแรงงานในการทำการเกษตรเฉลี่ย 2.90 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18.23 ไร่ ใกล้เคียงกับสดศรี ทุมมาเกตุ (2558, น.48) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมด้านเคหกิจเกษตรสำหรับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร เฉลี่ย 15.94 ไร่ สิทธิการถือครองที่ดินทางเกษตร ร้อยละ 57.3 มีสิทธิการถือครองที่ดินทางการเกษตรแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 87,066.67 บาท/ปี มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 71,146.67 บาท/ปี มีรายได้รวมเฉลี่ย 158,213.33 บาท/ปี มีรายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ย 67,566.67 บาท/ปี มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 65,800.00 บาท/ปี มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 133,800.00 บาท/ปี มีรายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ย 399.00 บาท/วัน มีภาวะหนี้สินทางการเกษตรเฉลี่ย 23,833.33 บาท/ปี ร้อยละ 74.7 มีแหล่งเงินทุนทางการเกษตรจากเงินทุนตนเอง ซึ่งแตกต่างจากจารีพร บุตรสระเกษ (2556, น.42) พบว่า แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตรของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.5 ใช้เงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน

2. ความต้องการและความพึงพอใจต่อการเรียนรู้การเพาะผักกอก

ผลการวิเคราะห์ความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้เรื่องการเพาะผักกอกในด้านต่างๆ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ด้านภาพและภาษา ด้านตัวอักษรสีและเสียง และด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในภาพรวมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดประเด็นย่อยของแต่ละด้านพบว่า

1) ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้เรื่องการเพาะผักกอก ด้านเนื้อหาการดูแลรักษาผักกอกมากที่สุด และด้านการดำเนินเรื่องมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินเรื่องน่าสนใจมากที่สุด สอดคล้องกับพิชญวาท จันทน์นิยมาธรณ์ (2559, น.105) ศึกษาการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของเกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การนำเสนอโดยให้ชาวนาที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านมาสอนเทคนิค/วิธีการ ที่น่าสนใจ ทำให้ดูน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น วิธีการเล่าเรื่องน่าสนใจ เนื้อหา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เข้าใจง่าย เป็นการนำเสนอที่เปลี่ยนจากรูปแบบทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติจริงๆ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างหลังจากดูสื่อแล้วสามารถเข้าใจถูกต้องขึ้นและนำความรู้ไปใช้ได้

ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหลังได้รับความรู้จากสื่อ ผลการวิเคราะห์ พบว่าในภาพรวมมีความพึงพอใจมาก สอดคล้องกับ สุภาพร พงษ์โพธิ์เจริญ (2551, น.69-76) ศึกษาการพัฒนาสื่อเพื่อการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเนื้อหาสาระการดำเนินเรื่องในสื่อที่กระชับ เข้าใจง่าย น่าสนใจ

2) ด้านภาพและภาษา ในภาพรวมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาพร พงษ์โพธิ์เจริญ (2551) พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านภาษาที่ใช้และภาพประกอบมีความชัดเจนทำให้เข้าใจง่ายอยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหลังได้รับความรู้จากสื่อ ผลการวิเคราะห์ พบว่าในภาพรวมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความพึงพอใจมากในทุกๆ ด้าน สอดคล้องกับจุฑามาศ กริพานิช (2556, น.107) ศึกษาการพัฒนาชุดสื่อสำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยีป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าว ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจด้านภาพประกอบขนาดใหญ่ และคำ อธิบายสั้นๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความสมบูรณ์ของชุดสื่อมากยิ่งขึ้นสามารถปฏิบัติตามได้ทันที

3) ด้านตัวอักษร สีและเสียง สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมมาก สอดคล้องกับพิชญากค์ จันทรนิยามาธรณ์ (2559, น.105) พบว่า สีตัวอักษรที่ดูสบายตามีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยต้องเลือกแบบหรือลักษณะของตัวอักษรและสีของตัวอักษร โดยคำนึงถึงผู้อ่าน ตัวอักษรและสีที่ใช้จะต้องให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ง่ายที่สุด อีกทั้งไม่ควรใช้แบบตัวอักษรหรือสีมากเกินไป 3 แบบในหนึ่งหน้ากระดาษ เพื่อให้สื่อมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวยังสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในด้าน เสียง คือ เสียงบรรยายประกอบภาพทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

ความพึงพอใจของเกษตรกรหลังได้รับความรู้จากสื่อ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด สอดคล้องกับพิชญากค์ จันทรนิยามาธรณ์ (2559, น.135) พบว่า สื่อประกอบบทเรียนที่มีทั้งตัวอักษรภาพประกอบที่มีสีสัน และวิดีโอ สามารถดึงดูดและกระตุ้นความสนใจของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้

4) ด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประเด็นรูปแบบหน้าจอของบทเรียนมีความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่พิชญากค์ จันทรนิยามาธรณ์ (2559, น.110) พบว่า เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่มาสอน/แนะนำ เนื่องจากเป็นวิธีการที่ค่อนข้างยากสำหรับคนสูงอายุ เพราะไม่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ประกอบกับบางพื้นที่ยังไม่มีปัญหาเรื่องเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรคในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์บ้างแต่ก็สามารถเรียนรู้ได้ไม่ยาก

ความพึงพอใจของเกษตรกรหลังได้รับความรู้จากสื่อ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยเฉพาะประเด็น รูปแบบหน้าจอของบทเรียนมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับพิชญากค์ จันทรนิยามาธรณ์ (2559, น.135) พบว่า บทเรียน e-Learning ที่สร้างขึ้น มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันอย่างมีระบบระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา ตลอดจนการนำเสนอในรูปแบบเว็บไซต์เป็นเทคโนโลยี ที่ทันสมัยและมีองค์ประกอบอย่างครบถ้วน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

3. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์รวมถึงการเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ยูทูป ระยะเวลาของสื่อ 30 นาที โดยมีเนื้อหาสาระในด้านลักษณะและประโยชน์ของผักงอก วิธีการเพาะผักงอก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว เนื่องจากเป็นสื่อวีดิทัศน์ที่มีองค์ประกอบทั้งเนื้อหา ภาพประกอบ ตัวอักษร เสียง และระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีระยะเวลาเหมาะสม สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่ายโดยเฉพาะผู้สูงอายุ เนื่องจากมีการเรียงเนื้อหาสาระอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตามประเด็นเนื้อหาสาระครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน แต่ในด้านช่องทางการเข้าถึงตัวสื่อในรูปแบบออนไลน์อาจมีข้อจำกัดในกลุ่มผู้สูงอายุเช่นกัน จึงทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าถึงตัวสื่อ แต่ในกลุ่มผู้ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่แล้ว สามารถเข้าถึงสื่อในรูปแบบออนไลน์ได้ง่าย

4. ความรู้ และแหล่งความรู้ของสื่อเกี่ยวกับการเพาะผักงอก

ความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก ในภาพรวมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรก่อนการเรียนรู้จากสื่อมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการเรียนรู้จากสื่อมีความรู้ในระดับมากที่สุด พบว่า ก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อการเพาะผักงอกมีความแตกต่างกัน โดยระดับความรู้หลังการเรียนรู้จากสื่อสูงกว่าก่อนการเรียนรู้จากสื่อ ซึ่งสื่อการเรียนรู้ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของการเพาะผักงอกมากขึ้น โดยข้อคำถามที่ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด หลังจากการเรียนรู้จากสื่อ คือ อุปกรณ์ในการตัดต้นอ่อน ได้แก่ มีดคมหรือกรรไกร ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการเก็บเกี่ยว เพราะต้นอ่อนที่ตัดมาสะอาดสวยงามไม่มีดินปะปนมา สอดคล้องกับศุภชัย ไชยอด (2555, น.91) พบว่าระดับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งแสดงว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอยู่ในระดับสูง

แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอก ทั้งที่เป็นสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสิ่งพิมพ์สื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีแหล่งความรู้และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแหล่งความรู้ที่ได้รับของเกษตรกรส่วนใหญ่จะได้จากสื่อกลุ่ม โดยเฉพาะการศึกษาดูงาน เนื่องจากการศึกษาดูงานจะต้องเป็นเรื่องที่มีความสนใจได้เรียนรู้และได้เห็นของจริง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติตามได้จริง ในขณะที่ยังวิทย ปรณิธิ (2556, น.82) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีระดับการรับรู้สื่อบุคคลภาพรวมระดับมาก โดยได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดจากทุกประเด็น อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติงานในท้องที่และมีโอกาสพบปะกับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด

5. ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของผักงอก

ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของผักงอก ทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อในภาพรวมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นได้บริโภคผักที่ปลอดภัย เนื่องจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเห็นว่าการเพาะผักงอกใช้ระยะเวลาสั้นๆ และมีวิธีการเพาะที่ง่ายสามารถทำได้เองภายในบริเวณบ้านในพื้นที่เล็กๆ สามารถเพาะเองโดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมี จึงทำให้มีความมั่นใจว่าได้บริโภคผักที่ปลอดภัย สอดคล้องกับ ชนาภัทร พรายมี (2560, น.8) กล่าวถึง ผักงอกปลอดภัยจากสารพิษและปลอดภัยจากสารเคมีต่างๆ ที่จะติดมากับผักที่เจริญเติบโตเต็มที่ เนื่องจากผักงอกเป็น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ผักที่ใช้เวลาปลูกเพียงไม่กี่วัน และแมลงศัตรูพืชก็น้อยกว่าการปลูกผักทั่วไป จึงไม่จำเป็นต้องใช้สารกำจัดแมลงหรือปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโตทำให้เมล็ดงอกเรียกได้ว่าเป็นผักเพื่อสุขภาพที่ปลอดภัยไร้สารตกค้าง และเป็นผักเพื่อสุขภาพอย่างแท้จริง

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อสื่อเกี่ยวกับการเพาะผักงอก

6.1 ปัญหาต่อสื่อเกี่ยวกับการเพาะผักงอก

ปัญหาต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอกของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัญหาต่อสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก ด้านการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นการเข้าถึงสื่อได้ยาก เนื่องจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ ไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ รวมทั้งสื่อออนไลน์ ต้องขอความช่วยเหลือจากลูกหลานในการเข้าถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และสื่อออนไลน์ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และสื่อออนไลน์บ้างแต่ก็สามารถเรียนรู้ได้ไม่ยาก สอดคล้องกับที่พิชญภัฏ จันทรนิยมาธรณ์ (2559, น.110) พบว่า เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่มาสอน/แนะนำ เนื่องจากเป็นวิธีการที่ค่อนข้างยากสำหรับคนสูงอายุ เพราะไม่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ประกอบกับบางพื้นที่ยังมีปัญหาเรื่องเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมพื้นที่

6.2 ข้อเสนอแนะต่อสื่อเกี่ยวกับการเพาะผักงอก

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเห็นว่า เนื้อหาบทเรียนในด้านเวลาที่ใช้ในการดูสื่อวีดิทัศน์ มีความเหมาะสมในการเรียนรู้ และควรมีการเพิ่มเติมการฝึกปฏิบัติหลังการดูสื่อจะทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และไม่ควรทำแบบทดสอบก่อนและหลังทันที เพื่อนำมาใช้ในการเพิ่มเติมความรู้ อีก อย่างน้อย 10 – 15 นาที เพื่อเน้นย้ำและสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ระหว่างสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรด้วยกันเอง สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักงอกก่อนการสัมภาษณ์ เนื่องจากในบางพื้นที่ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องการเพาะผักงอกมากนัก สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้องการสื่อที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติตามได้ การเข้าถึงสื่อได้ค่อนข้างยากสำหรับคนสูงอายุ เพราะไม่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือสื่อสารต่างๆ ประกอบกับบางพื้นที่ยังมีปัญหาเรื่องเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมพื้นที่

7. การทดสอบสมมติฐาน

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้การเพาะผักงอก ก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อมีความแตกต่างกัน จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้เรื่องการเพาะผักงอก ก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อมีความแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีพื้นฐานความรู้ในการเพาะผักงอกอยู่บ้างแล้ว แต่ในบางข้อคำถาม เมื่อได้รับความรู้จากการดูสื่อทำให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการเพาะผักงอก ก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อมีความแตกต่างกัน จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการเพาะผักงอก ก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อมีความแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้รับข้อมูลและความรู้จากสื่อ จึงทำให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความเข้าใจประโยชน์ของการเพาะผักงอกมากขึ้นหลังจากการดูสื่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานด้านการใช้สื่อสำหรับการเพาะผักกอกแก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1) จากผลการวิจัยพบว่า สื่อกลุ่ม เป็นสื่อที่เจ้าหน้าที่ใช้เป็นแหล่งความรู้เพื่อถ่ายทอดแก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโดยตรง ดังนั้นการให้ความรู้หรือฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการเพาะผักกอกผ่านสื่อกลุ่ม เช่น การประชุม การฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงานจึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ โดยสามารถเรียนรู้ร่วมกับสื่อ เพื่อดึงดูดและกระตุ้นความสนใจให้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต่อไป

2) จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควรหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม ด้านการเพาะผักกอกหรือการเกษตรหลายๆ ช่องทาง เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย และมีความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักกอกมากขึ้น

3) จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควรนำความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองให้เกิดประโยชน์ เช่น การใช้ภาชนะที่เหลือใช้มาเป็นภาชนะในการเพาะผักกอก เป็นต้น

4) จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควรเรียนรู้ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในการจำหน่ายต่อไป

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน

1) จากผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อออนไลน์ เป็นแหล่งความรู้ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในช่วงวัยเฉพาะกลุ่มที่มีทักษะในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเท่านั้น เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

2) จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการส่งเสริมการเพาะผักกอกหลายๆ ช่องทาง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการช่วยเหลือด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และร่วมดำเนินงานแบบบูรณาการกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

3) จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรมและสาธิตร่วมกับการเรียนรู้ผ่านสื่อ ให้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อนำความรู้เกี่ยวกับการเพาะผักกอกไปใช้และถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคนอื่นๆ ต่อไป

1.3 ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทางด้านการเกษตร ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนและส่งเสริมให้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะผักกอกผ่านสื่อต่างๆ ให้มีความหลากหลายเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ และเหมาะสมต่อช่วงวัยของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยด้านการเข้าถึงสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อศึกษาหาข้อมูลใหม่ๆ มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเพาะผักกอก รวมถึงพืชผักชนิดอื่นๆ ต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2.2 ควรศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านเกี่ยวกับพืชผักชนิดอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การปลูก การดูแลรักษา รวมถึงการนำมาแปรรูป ประกอบอาหาร เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมอาชีพเสริมเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับพื้นที่และบุคคลให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

2.3 ควรศึกษาในด้านการเพิ่มมูลค่าและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าแก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต่อไป

2.4 ควรทำการศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่ในอนาคต และอาจจะมีความต้องการสื่อการเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจแตกต่างไปจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรุ่นเก่า

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2558). การใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร. ใน ชุดวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเกษตรและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). รายงานประจำปี 2560. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นิเวศรรดาการพิมพ์

จังหวัดพังงา. (2562). ข้อมูลพืชเศรษฐกิจจังหวัดพังงา. ในรายงานพืชเศรษฐกิจประจำปี 2562. สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

จารีพร บุตรสระเกษ. (2556). การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอนาดวง จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ศุภชัย ใจยอด. (2555). การมีส่วนร่วมและบทบาทของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

วีระวิทย์ ปลวีนิจ. (2556). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สดศรี ทุมมาเกตุ. (2558). แนวทางการส่งเสริมด้านเคหกิจเกษตรสำหรับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ปาริฉัตร พุทธกาล. (2558). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พิชญากัฏ จันทรนิยามารณ. (2559). การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าว ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของเกษตรกร ในจังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุภาพร พงษ์โพธิ์เจริญ. (2551). การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

จุฑามาศ กรีพานิช. (2556). การพัฒนาชุดสื่อสำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยีป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าวในจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.

ชนาภัทร พรายมี. (2560) เมล็ดงอก เพาะกินเพื่อสุขภาพ เพาะขายรายได้ดี. กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.

